

SECȚIA 8
AXE VALORICE ALE EDUCAȚIEI INTERCULTURALE, MULTICULTURALE
ȘI MULTILINGVE ÎN CONTEXT UNIVERSITAR

DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ -
ABORDARI ÎN CADRUL PROIECTULUI REFLECT

DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL PRACTICE SKILLS -
APPROACHES WITHIN THE REFLECT PROJECT

Svetlana DERMENJI, dr., conf.univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
ORCID: 0000-0001-6756-7739
dermenji.svetlana@upsc.md
Liliana NEAGA, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
ORCID: 0000-0002-9930-2118
neaga.liliana@upsc.md

Svetlana DERMENJI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau,
Liliana NEAGA, university assistant
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 378.147.88

DOI: 10.46727/c.v3.21-22-03-2024.p105-109

Abstract. This article brings a different approach to the organization, implementation and evaluation of pedagogic internships. Internships are a component of the didactic process and are carried out in order to apply theoretical knowledge in practice, but also to train professional skills. The pleasant atmosphere, encouragement, constructive criticism are absolutely necessary in any activity, even more so when it comes to doing internships, because students are just at the beginning of the path, and creating optimal conditions, rigorous analysis of the lessons carried out with an emphasis on the moments successful, the feedback must help the trainee to evolve, to develop in the professional field. These are the principles promoted by the team of experts within the REFLECT project and implemented during the pedagogical internships at the Romanian Language and Literature and English language study program.

Keywords: internships, skills, professional competences, feedback, strategies.

Dezvoltarea unor bune abilități de practică pedagogică implică un proces continuu de învățare și adaptare la nevoile elevilor. De fiecare dată punem accentul forte pe câteva elemente cheie pentru a dezvolta astfel de abilități: *observarea și înțelegerea elevilor, comunicare eficientă; adaptabilitate; planificarea lecțiilor; folosirea tehnologiei educaționale; evaluarea continuă, colaborarea cu colegii, dezvoltarea abilităților sociale și emoționale etc.* [3].

Conform abordărilor echipei REFLECT, „examinarea propriei practici este, prin urmare, de mare importanță. Cu toate acestea, constatările – dacă vor conduce la ajustări ale propriilor acțiuni – trebuie să fie integrate în practica didactică a fiecăruia. Abordarea

REFLECT în ceea ce privește planificarea pașilor următori ai fiecăruia în mod individual după primirea feedback-ului este de a lua în considerare și de a planifica punerea în aplicare și, în calitate de profesor universitar, de a clarifica modul de distribuire și de utilizare a acestuia pentru studenți și cadre didactice. Prin urmare, este foarte important a elucida: *idei de planificare pentru semestrele următoare; rapoarte scurte despre instruirile realizate cu studenții*” [2].

Sesiunea de **observare și feedbackului** are un rol crucial în dezvoltarea abilităților de practică pedagogică și aduce multiple beneficii atât pentru profesori, cât și pentru elevi. Iată câteva motive pentru importanța acestei practici:

1. **Oportunitatea de autocunoaștere.** Observarea oferă profesorului șansa de a-și evalua propriile abilități și metode de predare. Prin prisma observației, aceștia pot identifica puncte tari și slabe, având o viziune mai clară asupra modului în care interacționează cu elevii.
2. **Feedback imediat și constructiv.** Profesorul primește informații specifice și constructive cu privire la modul în care își desfășoară lecțiile. Această retroacțiune imediată permite ajustarea rapidă a practicilor, ajutând la îmbunătățirea performanțelor.
3. **Dezvoltarea abilităților de adaptare.** Observația și feedbackul oferă profesorilor oportunitatea de a se adapta la nevoile specifice ale elevilor și de a ajusta metodele de predare pentru a asigura o înțelegere mai bună a conținutului.
4. **Împărtășirea și schimbul de bune practici.** Observarea poate facilita împărtășirea și schimbul de bune practici între profesori. Profesorii pot învăța unii de la alții, identificând strategii eficiente și abordări creative.
5. **Creșterea motivației și implicării.** Observarea și feedbackul pozitiv pot crește motivația și implicarea profesorului în procesul de învățare. Sentimentul de a fi sprijinit și îndrumat îi poate încuraja să își depună eforturile pentru a deveni profesioniști mai buni.
6. **Evaluarea impactului asupra elevilor.** Observarea poate oferi o privire directă asupra modului în care elevii reacționează la metodele de predare ale profesorului. Prin urmare, profesorul poate evalua impactul său asupra învățării elevilor și poate face ajustări în consecință.
7. **Îmbunătățirea relației profesor-elev.** Observarea și feedbackul pot contribui la stabilirea unei relații mai bune între profesor și elevi. Profesorul poate identifica modalități de a se conecta mai bine cu elevii și de a crea un mediu de învățare pozitiv și sprijinitor.
8. **Aderența la standardele educaționale.** Observarea poate asigura că profesorii se conformează standardelor educaționale și că pun în aplicare cele mai bune practici în predarea materiei.

Sesiunea de observare și feedback este esențială pentru dezvoltarea continuă a profesorilor, contribuind la îmbunătățirea calității învățământului și la succesul elevilor [2].

O altă abordare REFLECT care trebuie menționată este *învățarea prin acțiune*, cunoscută și sub denumirea de *învățare experiențială*, o abordare pedagogică care pune accentul pe implicarea activă a elevilor în procesul de învățare prin intermediul experiențelor practice. În practica pedagogică, această metodă se manifestă în mai multe moduri:

1. **Experimente și activități practice.** Profesorii pot organiza experimente sau activități practice care permit elevilor să aplice teoriile învățate în cadrul lecțiilor. Aceste experiențe hands-on ajută la internalizarea cunoștințelor și la dezvoltarea abilităților practice.
2. **Proiecte de cercetare și lucru în echipă.** Învățarea prin acțiune poate implica proiecte de cercetare sau colaborare în echipă. Elevii pot fi implicați în rezolvarea de probleme complexe, identificând și aplicând soluții într-un context real.
3. **Vizite de teren sau excursii.** O modalitate prin care învățarea prin acțiune poate fi aplicată prin organizarea de vizite de teren sau excursii. Aceste experiențe oferă studenților oportunitatea de a învăța în afara sălilor de clasă și de a lega cunoștințele teoretice de aspecte practice ale vieții.
4. **Simulări și jocuri de rol.** Utilizarea simulărilor și a jocurilor de rol implică studenții în situații care simulează contexte reale. Această abordare permite elevilor să-și dezvolte abilități practice și să înțeleagă mai bine complexitatea situațiilor.
5. **Dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor.** Învățarea prin acțiune promovează dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor prin confruntarea cu provocări și obstacole într-un mediu controlat. Studenții învață să gândească critic și să aplice cunoștințele în rezolvarea problemelor practice.
6. **Portofolii și reflectarea asupra experiențelor.** Profesorii pot încuraja studenții să-și creeze portofolii în care să documenteze experiențele lor de învățare prin acțiune. Reflectarea asupra experiențelor îi ajută pe studenți să-și dezvolte abilitățile de autoevaluare și să înțeleagă mai profund ceea ce au învățat.
7. **Proiecte de serviciu comunitar.** Implicarea studenților în proiecte de serviciu comunitar este o formă puternică de învățare prin acțiune. Ei pot aplica cunoștințele lor într-un context real și, în același timp, contribuie la comunitatea lor.

Prin **implementarea învățării prin acțiune** în practica pedagogică, studenții devin activi în propriul lor proces de învățare, dobândind nu doar cunoștințe teoretice, ci și abilități practice, gândire critică și încredere în sine. Această abordare contribuie la pregătirea acestora pentru aplicarea cunoștințelor în diverse contexte din viața reală [2].

Concluziile și așteptările în urma realizării practicii pedagogice pentru studenți pot varia în funcție de experiența individuală a fiecărui student și de contextul specific al practicii lor. Cu toate acestea, există câteva aspecte generale și învățăminte care pot fi relevante pentru majoritatea studenților, în consonanță cu abordările constructiviste REFLECT:

1. **Înțelegerea și îndrăgirea profesiei.** Prin practica pedagogică, studenții au ocazia să dobândească o înțelegere mai profundă a profesiei de profesor. Realitatea clasei poate oferi perspective practice asupra provocărilor și satisfacțiilor legate de predarea și învățarea.
2. **Adaptabilitate și flexibilitate.** Practica pedagogică poate evidenția importanța adaptabilității și flexibilității în fața schimbărilor în mediul educațional. Studenții pot învăța să se adapteze la nevoile variate ale elevilor și să facă față provocărilor inerente în predarea și gestionarea unei clase.
3. **Relația cu elevii.** Practica pedagogică oferă oportunitatea de a dezvolta și evalua abilitățile de comunicare și relaționare cu elevii. Construirea unei relații pozitive și de încredere cu elevii poate contribui semnificativ la succesul învățării.

4. **Reflectarea asupra practicii, dezvoltarea abilității de a reflecta asupra propriei practici.** Studenții pot învăța să își evalueze metodele de predare, să identifice puncte tari și slabe și să găsească modalități de îmbunătățire a abordării lor pedagogice.
5. **Înțelegerea diversității.** Practica pedagogică oferă studenților ocazia de a lucra cu o diversitate de elevi cu nevoi diferite. Înțelegerea și adaptarea la diversitatea clasei pot deveni aspecte esențiale ale pregătirii lor profesionale.
6. **Abilități de gestionare a clasei.** Experiența practicii pedagogice oferă oportunități practice pentru dezvoltarea abilităților de gestionare a clasei. Învățarea să mențină un mediu de clasă ordonat și stimulativ este esențială pentru succesul învățării.
7. **Conștientizarea propriei identități profesionale.** Practica pedagogică poate ajuta studenții să își definească propria identitate profesională, inclusiv valorile, etica și angajamentul lor față de elevi și educație.
8. **Participarea la comunitatea școlară.** Practica pedagogică oferă oportunități de a se implica în comunitatea școlară și de a colabora cu alți profesori, personal școlar și părinți. Această colaborare poate contribui la o mai bună înțelegere a rolului profesorului în contextul școlii [1].

Organizarea, desfășurarea și evaluarea stagiilor de practică în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” este un proces riguros și include mai multe etape:

- Conferința de inițiere, în cadrul căreia studenții sunt familiarizați cu cerințele privind desfășurarea stagiului de practică, regulamente, sarcini și produse didactice.
- Vizita la lecții, metodiștii, conform unui orar stabilit, merg în instituțiile de aplicare și asistă la orele realizate de studenții stagiați.
- Conferința de totalizare a stagiului de practică unde sunt invitați mentorii școlari, metodiștii și studenții stagiați și se discută procesul de desfășurare a stagiului, punctele forte, punctele slabe.

Proiectul REFLECT vine cu sugestii constructive pentru etapa a II-a și propune mai multe aspecte de îmbunătățire a acestei activități:

- Discuția preliminară care ar include scopul, timpul și durata vizitei;
- Vizita propriu-zisă. Metodistul trebuie să pună accent pe observarea activității de învățare și se va baza pe trei aspecte: angajarea elevilor în rezolvarea sarcinilor, prezentarea clară a sarcinilor de învățare și antrenarea tuturor elevilor în procesul didactic, ținând cont de particularitățile fiecărui elev și, desigur, de luarea notițelor pentru următoarea etapă.
- Feedback-ul se realizează în baza formularului de observare și vizează activitatea didactică și nu persoana. Dialogul îl face pe studentul stagiar să reflecteze asupra lecției și să poată să-și evalueze propriile acțiuni.
- Înregistrarea reflecțiilor și feedback-ul dat de student mentorului este o abordare nouă în procesul de desfășurare a stagiilor de practică, dar extrem de importantă, deoarece include acele idei lansate de metodist care urmează să fie incluse în procesul de dezvoltare profesională de către student și care demonstrează că intervențiile acestuia au fost constructive.

În anii de învățământ 2022 -2023 și 2023 -2024 în cadrul stagiilor de practică la anii III, IV la programul de studii *Limba și literatura română și limba engleză* au fost implementate aceste principii, care au contribuit la o abordare bazată pe intervenții eficiente în procesul de

desfășurare a stagiilor de practică, au asigurat un **debriefing constructiv între actorii educaționali și au dat mai multă încredere studenților stagiari că vor reuși să devină buni profesioniști.**

În general, practica pedagogică oferă studenților șansa de a aplica și de a extinde cunoștințele teoretice dobândite în timpul studiilor lor și de a se pregăti pentru provocările viitoare ale carierei lor pedagogice. Este un moment important pentru auto-descoperire, dezvoltare profesională și adaptare la cerințele reale ale învățământului, iar abordările din cadrul proiectului REFLECT sunt punctul de sprijin în valorificarea acestor deziderate foarte importante.

BIBLIOGRAFIE

1. CUCOȘ, C. Pedagogie. Iași: Polirom, 2006, 460 p. ISBN 9789736810633
2. GOLLOB, R., DOLINTA M. REFLECT: O cultură a observației și a feedbackului, Universitatea Pedagogică din Zurich, Departamentul Proiecte Internaționale în Educație (IPE), 2023, 49 p., phzh.ch/ipeipe-textbooks.phzh.ch
3. NICULESCU, M. Managementul clasei de elevi. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2016, 25 p., ISBN 978-973-595-980-7